

مجلس ششم

گنج های
قدیمی

* گنج ششم *

پیوندهای خویشاوندی

ستاد امریه معروف و نهی از منکر مازندران
معاونت تبلیغ حوزه علمیه مازندران

فهرست

- گنج ششم : پیوندهای خویشاوندی (صله رحم)..... ۳
- ایجاد انگیزه (شروع با ابهام)..... ۳
- اثر وضعی گناه..... ۶
- صله رحم چیست؟..... ۷
- اهمیت صله رحم..... ۷
- آثار صله رحم..... ۱۰
- ۱- طول عمر..... ۱۰
- طول عمر بخاطر صله رحم..... ۱۱
- ۲- دفع بلا و زیاد شدن روزی..... ۱۳
- ۳- آسان جان دادن..... ۱۳
- ۴- خوش اخلاقی و پاک کردن کینه ها..... ۱۴
- شیوه های صله رحم..... ۱۵
- ۱- کمک جانی:..... ۱۵
- ۲- کمک مالی:..... ۱۵
- ۳- کمک فکری:..... ۱۶

یک سوال مهم ۱۷

۴- کمک عاطفی: ۲۱

داستان عجیب قارون: ۲۲

۵- ترک آزار: ۲۴

داستان آزار فامیل ۲۴

گنج ششم : پیوندهای خویشاوندی (صله رحم)

بسم الله الرحمن الرحيم

ایجاد انگیزه (شروع با ابهام)

شخصی در قدیم (زمان شاه) می گفت که من در قسمت

بایگانی اداره ای کار می کردم و پرونده های متعدد و بعضاً بسیار

مهم می آمد و ما در قسمت بایگانی قرار می دادیم یک روز پرونده بسیار مهمی به دستم رسید.

چند روزی که گذشت متوجه شدم آن پرونده گم شده است. هر چه گشتم پیدا نشد.

در آن گیر و دار که کاملاً ناامید شده بودم، به بنده خبر دادند:

چون شما مسئول پرونده ها هستید اگر تا چند روز دیگر پیدا

نشود، حکمی که در آن مورد شما اجرا می شود یا اعدام است یا

حبس ابد! از این رو نزد یک نفر اهل دل رفتم، ایشان دستور

ختمی فرمودند که انجام بده. همان توسل را انجام دادم.

روزی که قرار بود نتیجه بگیریم از پرونده خبری نبود با ناراحتی از

منزل بیرون آمدم تا نزدیکی خیابان مولوی رفتم. دیدم پیرمردی

جلو آمد و گفت: آقا! مشکل تو به دست آن شخص که عرق چین

به سر دارد و در حال رفتن است حل می شود. (که آن شخص

عارف بزرگ شیخ رجبعلی خیاط بود)

بدون توجه به این شخص با شنیدن این کلمات دویدم و دامن

آقا را گرفتم و گفتم: آقا جان! به دادم برس، گفته اند مشکلم به

دست شما حل می شود. پیر مرد نگاهی به من کرد و گفت:

خجالت نمی‌کشی؟ حالتی بهت زده و متعجب داشتم.

ایشان فرمودند: چهار سال است شوهر خواهرت از دنیا رفته، یک

مرتبۀ هم به خواهرت و بچه‌هایش سر زده‌ای، انتظار داری

کارت هم پیچ نخورد؟!

تا نیروی و رضایت آنها را جلب نکنی، مشکلات حل نمی‌شود.

بعد از شنیدن صحبت پیرمرد بلافاصله به منزل خواهرم رفتم.

وقتی در زدم و خواهر همراه چند فرزند رنجورش در را باز کرد،

متوجه شد من هستم، گفت: چطور است بعد از چهار سال آمده

ای؟! گفتم: خواهر! از من راضی شو. بچه‌هایت را از من راضی

کن. بعداً برایت تعریف می‌کنم، غلط کردم.

آن‌گاه رفتم مقداری هدیه گرفتم و آوردم و آنها را راضی کردم.

فردا که به اداره برگشتم، به من خبر دادند که پرونده پیدا شده

است!

^۱- کتاب هزار و یک حکایت اخلاقی

منقول توسط آیت الله فاطمی نیا

هر گناه یک اثر وضعی دنیایی دارد که نشان می‌دهد بین اعمال و رفتار آدمیان با حوادث و پیشامدهای تلخ و شیرین زندگی آنها، پیوندی مرموز از سنخ یک رابطه تکوینی وجود دارد که تحت تدبیر ربوبیت الهی است و می‌توان از آن به «آثار وضعی اعمال» تعبیر کرد.

این داستان اثر یک گناه بزرگ یعنی قطع رحم است. صحبت ما در این چند جلسه در مورد گنج‌های قدیمی بود که در مورد معروف‌های که قدیم بین ما رسم بود و مورد تایید دین هم بود اما متأسفانه امروزه کمرنگ شده است با همدیگر صحبت کردیم یکی دیگر از این گنج‌ها پیوندهای خویشاوندی یا همان صله رحم است که متأسفانه امروزه به بهانه‌های از جمله مشغله و گرفتاری و فعالیت‌های اقتصادی و... از آن غافل شدیم و برخی هم به بهانه‌های الکی صله رحم که واجب الهی است را ترک کردند. و با فامیل قهر کردند.

صله رحم چیست؟

"صله" در لغت به معنای احسان و دوستی آمده است و مراد

از «رَحِم» خویشاوندان و بستگان می‌باشد.

عروة بن یزید از امام صادق (علیه السلام) درباره تفسیر آیه

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ؛^۱

و آنان که آنچه را خدا به پیوستن آن فرمان داده، پیوند

می‌دهند.» پرسید. آن حضرت پاسخ داد: مراد از کسانی که

خداوند پیوستن به آنان را فرمان داده، خویشاوندان توست.

بنابراین، صله رحم، پیوند با تمام خویشان می‌باشد، بدیهی

است که خویشاوند هر قدر به انسان نزدیک‌تر باشد. وظیفه او

در حفظ پیوند، شدیدتر و لازم‌تر است.

اهمیت صله رحم

در اهمیت صله رحم همین بس که پیامبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)، همه انسان‌ها را به صله رحم

سفارش کرده است؛ هر چند که در این مسیر سختی‌های فراوانی

۱- رعد/سوره ۱۳، آیه ۲۱.

۲- کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۶.

ببینند و راهشان از یکدیگر بسیار دور باشد. هم‌چنین صله رحم را بخشی از دین دانسته و فرموده‌اند که هر کس آن را به جا نیاورد دین او ناقص است. جابر از حضرت باقر (علیه‌السلام) روایت کرده که رسول خدا (صلي الله عليه وآله وسلم) فرموده‌اند: «به حاضر و غایب اتمم و به کسانی که در پشت مردان و رحم زنان هستند (آن‌هایی که هنوز به دنیا نیامده‌اند) تا روز قیامت سفارش می‌کنم که صله رحم را به جا آورند، اگر چه راهشان به سوی هم‌دیگر یک سال فاصله داشته باشد؛ زیرا صله رحم از دین است»^۱

در روایت آمده است کسی که قطع رحم کند مورد لعن خدا قرار می‌گیرد و از رحمت پروردگار دور می‌شود. حضرت سجّاد علیه‌السلام به فرزندش امام محمّد باقر علیه‌السلام در ضمن وصایای خود فرمود ...: **وإياك و مصاحبة القاطع لرحمه فإني و جدته ملعوناً في كتاب الله عز وجل في ثلاثة مواضع قال الله عز وجل "فهل عسيتم إن توليتم أن تفسدوا في الأرض و تقطعوا**

^۱ - کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۱

أَرْحَامَكُمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ" وَقَالَ "الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَ لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ" وَقَالَ فِي الْبَقَرَةِ "الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ"؛ ... فرزندم از دوستی با افرادی که پیوند خویشاوندی را قطع نموده و نسبت به ارحام خود بد رفتاری می کنند برحذر باش، که من آن ها را در سه جای از قرآن ملعون یافتم سپس آیات ۲۴ و ۲۵ سوره محمد و آیه ۲۵ سوره رعد و آیه ۲۷ سوره بقره را تلاوت فرمود^۱

و از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم روایت است که خداوند در حدیث قدسی فرمود: **أَنَا الرَّحْمَنُ شَقَقْتُ الرَّحِمَ مِنْ اسْمِي فَمَنْ وَصَلَهَا وَصَلَتْهُ وَ مَنْ قَطَعَهَا قَطَعْتُهُ؛** من رحمان هستم و این رحم است و نام آن را از نام خود مشتق کرده ام، هر

۱- کافی، ج ۲، ص ۳۷۶.

که خویشی پیوسته دارد با او پیوندم و هر که بریده دارد از او

ببرم

آثار صله رحم

۱- طول عمر

یکی از آثار صله رحم و رفت و آمد با فامیل و حل کردن مشکلات آنها سبب طول عمر و برکت آن می گردد.

شخصی به نام مَیسِر از امام باقر یا امام صادق (علیهما السلام) نقل کرده که آن حضرت فرمود:

ای مَیسِر گمان می کنم به خویشان خود نیکی می کنی؟ گفتم: آری فدایت شوم! من در نوجوانی در بازار کار می کردم و دو درهم

مزد می گرفتم، یک درهم آن را به عمّام و دو درهم دیگر را به خاله ام می دادم. آن گاه امام فرمود: به خدا سوگند تاکنون دوبار

مرگت فرا رسیده، ولی به خاطر صله رحم به تاخیر افتاده است.^۲

یکی از فواید دنیوی صله رحم این است که خداوند به خاطر

این کار، عمر انسان را زیاد می کند و دچار مرگ ناگهانی نمی شود.

۱- مستدرک الوسائل، ج ۱۵، ص ۲۳۷.

۲- مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۱۰۰.

از محمد عبیدالله روایت شده که حضرت رضا (علیه السلام) می‌فرمایند: «مردی از عمرش ۳ سال مانده بود. وی صله رحم می‌کند و خداوند آن را به سی سال تبدیل می‌کند، که خداوند هر چه خواهد می‌کند»^۱

طول عمر بخاطر صله رحم

شعیب عقر قوقی گوید: امام موسی بن جعفر فرمود: فردا مردی از اهل مغرب به نام یعقوب ترا ملاقات می‌کند و از احوال من می‌پرسد او را به خانه ام راهنمایی کن. من او را در طواف یافتم و حال احوال کردم، دیدم مرا می‌شناسد.

گفتم: از کجا مرا شناختی؟ گفت: در خواب کسی مرا گفت: که شعیب را ملاقات کن و آنچه خواهی از او بپرس. چون بیدار شدم نام ترا پرسیدم ترا به من نشان دادند. او را مردی عاقل یافتم و به در خواستش او را به خانه امام بردم و اجازه طلبیدم و امام اجازه دادند.

^۱ - کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۰.

چون نگاه امام به او افتاد فرمود: ای یعقوب دیروز اینجا (مکه) وارد شدی، ما بین تو و برادرت فلان جا انزاعی واقع شد و کار به جایی رسید که همدیگر را دشنام دادید و این طریقه ما و دین پدران ما نیست، ما کسی را به این کارها امر نمی کنیم، از خدای یگانه و بی شریک بپرهیز.

به این زودی مرگ ما بین تو و برادرت جدائی خواهد افکند و این بخاطر آن شد که شما قطع رحم کردید. او پرسید: فدایت شوم، مرگ من کی خواهد رسید؟ فرمود: همانا اجل تو نیز نزدیک بوده لکن چون تو در فلان منزل با عمه ات صله کردی و رحم خود را وصل کردی بیست سال به عمرت افزوده شد.

شعیب گوید: بعد از یکسال یعقوب را در حج دیدم و احوال او را پرسیدم، گفت: برادرم در آن سفر به وطن نرسیده وفات یافت و در بین راه به خاک سپرده شد^۱

^۱- پیغمبر و یاران ۸۵/۴ - طبقات ۷/۴ - ۲.

۲- دفع بلا و زیاد شدن روزی

امام سجّاد (علیه السلام) فرمود:
هر کس دوست دارد، خدا عمرش را طولانی و روزی اش را
افزایش دهد، باید صله رحم کند^۱.

اگر بخواهیم از بلاهای فردی و اجتماعی در امان باشیم و در
تیررس انواع بلاها قرار نگیریم یکی از بهترین راهها همان صله
رحم است. حضرت امام باقر (علیه السلام) می‌فرماید: «صله
رحم اعمال را پاک، اموال را بسیار، بلاها را بر طرف می‌کند و
حساب را آسان کرده و اجل را عقب می‌اندازد^۲.

۳- آسان جان دادن

اگر انسان بخواهد با نیکویی و خوبی از دنیا برود یکی از
راه‌هایش صله رحم است. چرا که صله رحم انسان را از انواع بد
مردن و دچار شدن به انواع بیماری‌های خطرناک و مرگ ناگهانی
نجات می‌دهد و باعث می‌شود تا انسان در آخرت هم حسابش
راحت باشد.

^۱- کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۶

^۲- کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۰

امام صادق (علیه السلام) می‌فرمایند: «صله رحم، حساب‌رسی را در قیامت آسان می‌کند و انسان را از بد مردن باز می‌دارد»^۱

۴- خوش اخلاقی و پاک کردن کینه‌ها

صله رحم باعث از بین رفتن کینه‌ها می‌گردد؛ چراکه از نزدیک هم‌دیگر را می‌بینیم و حس می‌کنیم و با هم رابطه برقرار می‌کنیم و این ارتباط، رفتارمان را نیکو جلوه می‌دهد و در سخن گفتن‌هاست که گره‌های سوءظن و کینه باز می‌شود و جایش را صفا و صمیمیت پر می‌کند. حضرت امام صادق (علیه السلام) می‌فرمایند: «صله رحم اخلاق را نیکو، دست را بخشنده، جان را پاکیزه، روزی را افزون کرده و اجل را عقب می‌اندازد»^۲

آثار زیادی در مورد صله رحم داریم اما با توجه به وقت جلسه به چهار اثر مهم صله رحم اشاره کردم اکنون در مورد شیوه‌های کاربردی پیوند خویشاوندی با هم‌دیگر گفتگو می‌کنیم

^۱ - مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، ج ۷۱، ص ۱۰۴.
^۲ - کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۱.

۱- کمک جانی:

می توان گفت که بزرگ ترین مرتبه صله رحم، رسیدگی جانی به خویشان است و آن در جایی است که جان یکی از بستگان در خطر باشد که در این صورت وی باید تا پای جان بایستد و از خویشاوندان خود در چارچوب اسلام و معیارهای مکتبی دفاع کند، تا ضرر را از او دفع نمایند. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس با جان و مالش، صله رحم کند، خدای متعال اجر صد شهید به او می دهد.^۱

۲- کمک مالی:

اگر در مواردی میان بستگان انسان افراد نیازمند وجود دارد، رسیدگی مالی به ایشان لازم است. این گونه مسائل ریشه در فطرت انسان دارد و اسلام نسبت به آن تأکید فراوانی دارد، تا آنجا که قرآن کمک به بستگان را جزء حقوق مالی محسوب می

^۱ - وسائل الشیعه، ج ۶، ص ۲۸۶

کند و آنجا که سخن از کمک اقوام به میان آمده، آن را به عنوان یک حق واجب ذکر کرده، می فرماید: «و آتِ ذَالْقُرْبَى حَقَّهُ وَ الْمِسْكِينَ...». ^۱ حقوق خویشاوندان و مسکین را ادا کن. امیرمؤمنان علی علیه السلام نیز می فرماید: «فَمَنْ آتَاهُ اللَّهُ مَالاً فَلْيَصِلْهُ بِهِ قَرَابَتَهُ». ^۲ کسی که از سوی خدا ثروتی به دست آورد، باید بستگان خویش را به وسیله آن دستگیری کند.

۳- کمک فکری:

رسیدگی فکری در جایی است که یکی از بستگان انسان برای هدایت شدن نیاز به راهنمایی دارد. به عنوان مثال: یکی از اقوام انسان اهل نماز و روزه نیست، اگر نزد او رفتن و راهنمایی کردن، از فضیلت نماز و روزه سخن گفتن و ترساندن از پیامدهای ترک نماز و روزه در او مؤثر می شود، بر انسان لازم است که نزدش رفته و به او کمک فکری کند که امر به معروف و نهی از منکر است. به استفتایی در این زمینه توجه فرمایید: «آیا انسان می تواند از نظر شرعی با خویشاوندانی که بی تقوا و بی

^۱ - اسراء (۱۷)، آیه ۲۶ -

^۲ - نهج البلاغه، خطبه ۱۴۲ -

نماز و ضد انقلابند از قبیل پدر، مادر، خواهر و غیره قطع رحم نماید؟ جواب: قطع رحم جایز نیست، ولی باید آنها را با مراعات موازین امر به معروف و نهی از منکر کند»^۱.

یک سوال مهم

در میان بستگان و خویشاوندان ما افرادی هستند که در زندگی خود به موازین دینی مقید نیستند و غالباً مقررات مذهبی را رعایت نمی کنند؛ رفت و آمد با آنان چگونه است و آیا با این وضع باز مأموریم که وظیفه خطیر «صله رحم» را درباره آنان انجام دهیم؟

جواب:

می دانیم که خانواده یک اجتماع کوچک است؛ همان طور که استحکام و استواری پیوندهای اجتماع بزرگ در پیشرفت انسان در زمینه های مادی و معنوی مؤثر است، همچنین استحکام پیوندهای این اجتماع کوچک در این راه تأثیر بسزایی دارد؛ به همین دلیل، اسلام که آیینی اجتماعی است به موضوع «صله

^۱ - ر.ک: استفتائات، ج ۱، ص ۴۸۸-

رحم» - که همان تقویت پیوندهای اجتماع خانوادگی و فامیلی می باشد - اهمّیت زیادی داده و صله رحم را از واجبات و قطع رحم را از محرّمات و گناهان بزرگ شمرده است.

در اهمّیت این موضوع کافی است که قرآن مجید مکرّر به خصوص در این باره سخن گفته و متذکّر شده است که روز رستاخیز از انجام این فریضه (صله رحم) سؤال خواهد شد و افراد درباره آن مسؤول خواهند بود؛ آن جا که می فرماید:

وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا؛

و از خدایی بپرهیزید که [همگی به عظمت او معترفید و]

هنگامی که چیزی از یکدیگر می خواهید، نام او را می برید. [و]

نیز] از [قطع رابطه با] خویشاوندان خود پرهیز کنید! زیرا خداوند

مراقب شماست.^۱

مردی حضور رسول خدا(علیه السلام) شرفیاب گردید و گفت:

«بستگانم مرا ترک گفته و ارتباط خویشاوندی را با من قطع کرده

اند تکلیف من درباره آنان چیست؟ آیا من نیز آنان را ترک گویم و

^۱ -سوره نساء، آیه ۱.

رابطه خود را با آنان بگسلم؟» پیامبر(صلی الله علیه وآله) فرمود: «اگر تو نیز این کار را انجام دهی خداوند همه شما را ترک می‌گوید و همه را از رحمت خود دور می‌سازد»، سپس پیامبر(صلی الله علیه وآله) به وی سه دستور مهمّ زیر را تعلیم داد و فرمود:

تَصِلُ مَنْ قَطَعَكَ (اگر کسی ارتباط خود را با تو برید، تو برخلاف او رفتار کن و پیوند خویشاوندی و دوستی را فراموش مکن!)
تُعْطِي مَنْ حَرَمَكَ؛ (کسی که تو را از نعمتی محروم ساخت، تو به او نیکی کن و او را محروم مساز!)

وَتَعْفُو عَمَّنْ ظَلَمَكَ؛ (از کسی که بر تو ستم کرده است در گذر!)^۱
همچنین پیامبر(صلی الله علیه وآله) به اهمّیت این موضوع در یکی دیگر از سخنان پر ارج خود تصریح فرموده، آن جا که به یاران خود می‌گوید: «من شما و همه امّت خود را که تا روز رستاخیز پا به عرصه وجود خواهند گذارد توصیه می‌کنم از صله رحم غفلت نورزند؛ و اگر انجام این فریضه الهی در گرو مسافرت به نقطه

^۱ - اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۰

دوری باشد، رنج سفر را بر خود هموار ساخته و این دین اخلاقی و اجتماعی را ادا نمایند

ولی جای گفتگو نیست که انجام هر فریضه ای مشروط به این است که مسائل مهمتر از آن از بین نرود؛ موضوع صلّه رحم نیز از این قانون مستثنا نیست.

هرگاه ارتباط و رفت و آمد با کسانی که در مسیر زندگی خود مقرّرات مذهبی را رعایت نمی کنند، سبب شود که آنان در وضع زندگی خود تجدید نظر کنند و کم کم به اصول و موازین پایبند شوند و یا لاقلاً این رفت و آمدها اثر سویی در روحیه خود انسان و وضع خانواده او نگذارد، در این صورت رعایت پیوند خویشاوندی لازم است و باید این فریضه الهی را انجام داد.

ولی اگر برعکس به جای این که انسان در روحيّه آنان اثر بگذارد، معاشرت با آنها سبب شود که انسان تحت تأثیر افکار و روحيّات فاسد و زندگی آلوده آنان قرار گیرد، در این صورت چون سعادت

او در خطر است ناچار باید این فریضه را به خاطر یک امر مهمّ تر بطور موقت ترک گوید.

۴- کمک عاطفی:

شاید برخی تصورکنند که اصرار و تأکید اسلام درباره صله رحم برای افرادی است که تمکن مالی دارند و اشخاصی که از نظر مالی در تنگنا هستند و توان رسیدگی به دیگران را ندارند، برایشان لازم نیست. این تصور نادرستی است، زیرا هدف از صله رحم برقرار کردن ارتباط و پیوند عاطفی با خویشاوندان است و این ارتباط از راه های گوناگونی امکان پذیر است. گاهی رفتن به منازل خویشان، سلام و احوالپرسی، تلفن زدن و نامه نوشتن، محبت ایجاد می کند و سبب دلجویی از خویشان می شود. به فرموده امیر مؤمنان علیه السلام: «**صَلُّوا أَرْحَامَكُمْ وَ لَوْ بِالتَّسْلِيمِ**». بآ بستگان خود صله رحم کنید، گرچه با سلام کردن (به آنان) باشد. امام صادق علیه السلام نیز می فرماید: پیوند

^۱ - گرد آوری از کتاب: پاسخ به پرسش های مذهبی، آیات عظام مکارم شیرازی و جعفر سبحانی، مدرسه الإمام علی بن ابی طالب (ع)، چاپ دوم، ص ۴۶۶. پایگاه آیت الله مکارم شیرازی

^۲ - اصول کافی، ج ۲، ص ۱۵۵

میان برادران آن گاه که پیش هم هستند، دیدار همدیگر است و در مسافرت نامه نوشتن به یکدیگر. گاهی نیز شرکت در غم و شادی خویشان از موارد صله رحم است؛ شرکت در مراسم تشییع جنازه و مجالس ترحیم و دلجویی از بازماندگان آنان، و نیز شرکت در مجالس جشن و سرور آنان، رسیدگی عاطفی محسوب می شود که در تقویت و تحکیم رابطه خویشاوندی نقش مؤثری دارد.

داستان عجیب قارون:

از حضرت علی علیه السلام نقل شده است که:

قارون در زمان حضرت موسی به زیر زمین فرو رفته بود و خداوند فرشته ای را موکل بر او کرده بود تا هر روز او را به اندازه قامت يك مرد به زمین فرو ببرد بعد ها که یونس در شکم نهنگ زندانی شد و مشغول تسبیح و استغفار بود، قارون صدای او را شنید و از فرشته موکل خود پرسید به من اندکی مهلت بده،

^۱ - همان، ص ۶۷۰

گویا صدای یکی از آدمیان را می‌شنوم، آنگاه خداوند به آن فرشته
فرمان داد به او مهلت دهد، پس فرشته به قارون مهلت داد،
قارون پرسید: تو کیستی؟ یونس گفت: من گنهکار خاکی،
یونس پسر متی هستم،

قارون گفت: به من بگو خداوند شدید الغضب با موسی بن
عمران چه کرد؟ یونس گفت: افسوس از دنیا رفت،
قارون گفت: خداوند رئوف و مهربان با هارون چه کرد؟ یونس
گفت: افسوس از دنیا رفت،

قارون گفت: کلثوم دختر عمران که همسر من بود چه شد؟
یونس گفت: اکنون هیچ يك از آل عمران باقی نمانده است،
قارون گفت: افسوس بر آل عمران،

از آن پس خداوند به ملك موکل او فرمان داد تا عذاب را در
ایام دنیا از او بردارد و از آن پس عذاب دنیوی او بر طرف شد زیرا
او احوال نزدیکانش را پرسید^۱

۱- منبع: بحار الأنوار- جلد ۱۴- صفحه ۳۸۰- باب ۲۶- قصص یونس و أبیه متی

۵- ترک آزار:

یکی از بهترین روش های صله رحم با خویشاوندان، ترک اذیت و آزار آنان است. بدین معنا پرهیز از غیبت، تهمت، زخم زبان و شماتت آنان، دخالت نکردن در زندگی آنها به عناوین مختلف، عیبجویی نکردن از آنان و . . . از بهترین موارد صله رحم است. اگر کسی نمی تواند به بستگان خود کمک مالی کند، لااقل باید زمینه اذیت و آزار آنان را فراهم نکند. امام صادق علیه السلام در این باره می فرماید: بهترین چیزی که به آن صله رحم می شود، خودداری کردن از اذیت و آزار آنان است.^۱

داستان آزار فامیل

بر اثر سعایت بیشمار از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام نزد خلیفه عباسی هارون الرشید، سبب شد تا هارون سؤال کند: از آل ابی طالب کسی را طلب کنید تا احوالات او را

^۱- همان، ص ۱۵۱-

^۲- پایگاه حوزه نت

بداند. یحیی برمکی وزیر و دیگران ، علی بن اسماعیل برادر زاده امام را معرفی کردند. به امر خلیفه نامه ای برای اسماعیل نوشتند و او را به بغداد طلبیدند، چون امام بر این سر اطلاع یافت ، او را طلبید و فرمود: کجا می خواهی بروی ؟ گفت : بغداد، فرمود : برای چه می روی ؟ گفت : قرض بسیار دارم ، فرمود: من قرض تو را ادا می کنم و خرجت را می دهم ! او قبول نکرد و گفت: مرا وصیتی کن

فرمود: تو را وصیتی می کنم در خون من شریک نشوی و اولاد مرا یتیم نگردانی تا سه مرتبه تکرار کردند، و سیصد دینار طلا و چهار هزار درهم به او عطا کردند، بعد حضرت به حاضران فرمود: او در ریختن خون من سعایت خواهد نمود. اسماعیل به بغداد آمد و بر یحیی بن خالد برمکی وارد شد. شب در خلوت یحیی سخن ها تعلیم اسماعیل کرد و گفت ، فردا در حضور خلیفه که درباره موسی بن جعفر علیه السلام می پرسند بگو: من ندیده ام در يك زمان دو خلیفه باشد، شما در بغداد و

^۱ - منتهی الامال ۲/۲۱۳.

موسی بن جعفر در مدینه ، نزدیک است مردم را علیه تو بشورانند!! فردا صبح اسماعیل بر هارون وارد شد و هر چه توانست بر علیه موسی بن جعفر مطالب سعایت انگیز گفت ، از جمله اینکه از اطراف برایش پول می برند و اسلحه برایش می آورند و از مردم بیعت می گیرد و می خواهد دولتی تشکیل دهد. هارون انگار خواب بوده بیدار شد، و او را مرخص کرد و چهار هزار درهم (دویست هزار درهم) برایش در منزلی که بود فرستاد. وقتی که پولها را برای اسماعیل آوردند دردی سخت در گلویش گرفت و همان ساعت بخاطر قطع رحم با عمویش موسی بن جعفر علیه السلام مرد و کیسه پولها را به خزانه هارون الرشید برگرداند و حسرت پولها را به گور برد.

^۱ - جامع النورین ص ۲۴